

PAPER DETAILS

TITLE: Atatürk'ün Sanatçı Kisiliginin Sanata Ve Sanatçıya Bakısına Etkileri

AUTHORS: Ahmet GÜMÜSTEKİN

PAGES: 883-894

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1683271>

ATATÜRK'ÜN SANATÇI KİŞİLİĞİNİN SANATA VE SANATÇIYA BAKIŞINA ETKİLERİ

Ahmet GÜMÜŞTEKİN*

Devlet kurmak ve onu yepyeni kurumlarla donatmak ince ve zor bir iştir. Önderlik ettiği toplumu bir hamur gibi işleyerek ona yeniden şekil vermek, herhalde bir heykeltraşın sabrından ve çabasından daha az değerli değildir. Heykeltraşın taşa ve tahtaya döktüğü gönlünü Atatürk, ülkesi ve toplumuna harcamıştır. Anadolu'nun yirmibin kişilik bir bozkır merkezinden milyonluk bir başkent yaratma tutkusu ve çabası, ressamın tuvaline aktardığı çizgi ve motifler kadar ince bir zeka ve bu zekanın yansıtılması olayıdır. Sanatın niteliği nasıl ki sanatçının yeteneklerine göre değer kazanıyorsa, bir önderin eseri de onun yeteneklerine göre anlam ve içerik kazanmaktadır. Dünya'da liderliğe soyunan pek çok kimse, sonuçta aynı ve mükemmellikte bir eser ortaya koyabilmiş değildir. Eserin biçim ve niteliği, onu meydana getiren kişinin yeteneği, sezgisi, düşündüklerini uygulamadaki başarısı ve yöntemine göre, iyi ya da kötü olabilmektedir¹.

Atatürk hakkında pek çok söz söylenmiş, hakkında çok sayıda kitap yazılmıştır². Kişiliğini belirleyen ve çok az önder de bulunan özellikleri, bu yayınlarda dile getirilmiştir.

* Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Müzik Öğretmeni, TOKAT.

1 COŞKUN, Saffet, "Atatürk ve Sanat", D.G.S.G. Müd. Konferansları 2, Şanlı Urfa, 1990, s.3.

2 ÜSTÜN, Emin Faik, *Atatürk (Ülkücülüğü)*, Ege Üniv. Cumhuriyet'in 50.yıl Dönümü Yayını No:2, s.10. M.Gökhan'ın *Atatürk ve Devrimler Tarihi Bibliyografyası* (M.E.B. Yay. Atatürk Serisi No.2, İstanbul, 1963) adlı eserine dayanarak, 1963 yılına kadar, Atatürk ve Devrimleri hakkında Dünyada yayınlanan kitap, broşür, vb. sayısının 2500'ü geçtiğini belirtirken, *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II* YÖK. Yay. No.5, Ankara, 1986, s.9'da ise, 1981 yılına kadar Atatürk'ün kişiliğine ve çeşitli yönlerine ait 1700'e yakın yayın çıktığı yer almaktadır.

Bir kaynakta³ sanat;

a- Bir duygunun, bir tasarının veya güzelliğin ifadesinde kullanılan metotların tümü; bu metotların sonucunda ulaşılan üstün yaratıcılık.

b- Bir şeyi güzel yapmak için uygulanan kuralların tümü.

c- Bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü. (Askerlik sanatı)

d- Bir şeyi yapmada gösterilen ustalık, kabiliyet.

Bir başka kaynakta⁴ sanatçı;

Güzel sanat dallarından biriyle uğraşan ve özellikle bunda başarılı olan kimse, olarak tanımlanmıştır.

Belki klasik anlamda Atatürk resim yapan, müzik icra eden, tiyatro oynayan vb. bir sanatçı değildir. Ama sanatı, en öz anlamıyla duyguların yansıtılması olarak ele alırsak, insanın siyasal düşüncelerinin ortaya çıkardığı kurumları da, bir sanat eseri olarak kabul etmek gerekir⁵.

Atatürk'ün yazdıkları, sanatçı ve sanata verdiği destek, açtığı sanat okulları yanında, hedeflerine ulaşırken sanatçıları da bu hedeflere ortak etmesi, onun sanatçı kişiliğinin bir parçasıdır. Atatürk'ün sanatçı kişiliğinin ilk tohumları şiir'le atılmıştır. Meşrutiyetin ünlü hatiplerinden, Ömer Naci'nin⁶ iyi bir şair, güçlü bir konuşmacı olması onu etkilemiş, şi-

3 Meydan Larousse, Sabah Yayıncılık, 17. Cilt, İstanbul, s.269.

4 DEMİRAY, Kemal, **Temel Türkçe Sözlük**, İnkilap ve Aka Yayınevleri, İstanbul, 1982, s.806.

5 AKGÜN, Seçil, "Atatürk'ün Sanat ve Kültür Anlayışı", **100.Yıl Atatürk Konferansları**, Petrol Ofisi A.O. Genel Müd., Ankara, 1981, s.8.

6 Ömer Naci (1880-1916) : Meşrutiyet'in ünlü hatiplerinden. Abdülhamid'e karşı savaşlara katılmış ve Paris'e kaçmıştır. I. Dünya savaşında Doğu Cephesinde genç yaşta ölmüştür. Bkz. Baha Toros : **Türk Hatipleri**, s.33.

ir ile tanışmasına neden olmuştur. Bu sırada okuduğu Manastır Askeri İdadi'sinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu zor durum, ülke içinde ki idarecilerin yetersizlikleri, emperyalist devletlerin imparatorluğa karşı tutundukları tavırlar, toprak kayıpları ve bu topraklardaki Türk'lere yapılan zulüm onu derinden etkilemiş, daha o günden olumsuzluklara, ancak sanatçılarda bulunabilecek ön sezi ve duyarlılık sayesinde, "HAKİKAT"⁷ adlı şiir ile karşı durmaya başlamıştır.

Hakikat

Gafil! Hangi üç asır, hangi on asır

Tuna ezelden Türk diyarıdır

Bilinen tarihler söylememiş bunu

Kalkıyor örtüler, örtülen doğacak !

Dinleyin sesini doğan tarihin

Aydınlıkta karartı, karartıda şafak

Yalan tarihi gömüp, doğru tarihe gidin.

Asya'nın ortasında Oğuz oğulları

Avrupa'nın Alpplerinde Oğuz torunları

Doğudan çıkan biz, batıda yine biz

Nerde olsa nerede olsa kendimizi biliriz

Hep insanlar kendilerini bilseler

Bilinir o zaman ki, hep biliriz.

Türk sadece bir milletin adı değildir

Türk bütün adamların birliğidir

⁷ GÜRBÜZ, Yılmaz, "Atatürk ve Gökaltın'ın Şiirleri Arasındaki Benzerlik", *Milli Kültür*, Cilt.3, Sayı.7, 1981, s.18.

Ey birbirine diş bileyen yığınlar
 Ey yığın yığın insan gafletleri
 Yırtılsın gözlerdeki gafletten perde,
 Hakikat nerede?

Sanatçı; her ne kadar yeniyi bulmayı, olmayanı sunmayı, duygularını dile getirmeyi amaçlasa da, içinde bulunduğu duruma da, sanatını araç olarak kullanıp tepki göstermeyi, sanatının doğal sonucu kabul eder. Bu bağlamda Atatürk, "Hakikat" şiiriyle bile, sanatçı kişiliğe sahiptir. 1897'de yazdığı bu şiir, belki de Türk Tarih Kurumu'nu kurmasına, Türk Tarih Tezi'ni⁸ oluşturmaya önemli bir katkı sağlamıştır.

Güzel söz söyleme ve güzel konuşmada sanat arasında yer alır. Atatürk'ün savaş alanlarında verdiği emirleri dahi özenle ve duyarlılıkla seçtiği hepimizin bildiği bir gerçektir. Bir emir düşünün ki "Cephaneniz yoksa, süngünüz var! Sizden taarruz değil, ölmenizi istiyorum"⁹ kadar veciz olsun. En kızgın olduğunda söylediği en ağır söze bakalım; "Şaşarım aklı perişanına, ahmak...¹⁰". İzmir suikasti dolayısıyla 10 Haziran 1926'da

8 Atatürk ilk olarak, TBMM'nin, 1928 yılı (Kasım) açılış konuşmasında "Türk Tarihini doğru temeller üzerine oturtmak; öz Türk dilini değeri olan genişliğe kavuşturmak" diye özetlenebilecek tezi ortaya koymuştur. Hemen ardından da 1929 yılında liseler için **Tarih Notları** ve 1930-1931 yılında da **Türk Tarihinin Ana Hatları** (Devlet Matbaası 1930, MEB. Yayınları 1931) adlı kitaplarla bu tez yagınlaştırılmıştır. Bazı batılı bilimadamlarına ışık tutan tez, Avrupa kültürünü Grekler'le başlatan tarihçilerin yargılarını sarsmıştır. (Bkz. Abel Rey : *Evolution de l'Humanite* serisindeki **Greklere Önce Bilim** adlı eser.). PERİN, Cevdet, **Atatürk Kültür Devrimi**, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul, 1982, s.61-62.

9 Atatürk bu emri, Çanakkale savaşları sırasında, İngiliz'lerin Seddülbahir'e çıkmaları üzerine, emir beklemeden taarruza geçtiği ve düşmanı durdurduğu anda, bir kısım askerin "cep-hanemiz kalmadı" diyerek, geri çekilmek istemelerine karşı vermiştir. Bkz. BALABANLAR Mürşit, KANDIR Şebnem, SÖĞÜT Mine, ERDİNÇ Cengiz, BALIKÇIOĞLU Tuğba. **Türkiye'nin 75 Yılı**, Tempo Dergisi, Hürriyet Gazetecilik A.Ş., İstanbul, 1998. s.76. Ancak, Sunullah ARISOY'un Türkçe'leştirdiği Atatürk'ün **Söyleyip Yazdıkları I**, TTK. Yay., Ankara, 1982, s.21'de "Sizden taarruz değil, ölmenizi istiyorum" kısmı yoktur.

10 BALABANLAR, KANDIR, SÖĞÜT, ERDİNÇ, BALIKÇIOĞLU s.79.

Anadolu ajansı muhabirine söylediği ve Cumhuriyete olan inancını dile getirdiği “Benim naçiz vücudum bir gün elbette toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.” sözü, unutulmayacak özdeyişler arasında yerini almıştır. Namık Kemal’in;

“Vatanın bağrına düşman dayamış hançerini,

Yokmu kurtaracak bahtı kara maderini.”

Beyitine atfen Atatürk, I. İnönü savaşı hakkında Meclis’te konuşurken;

“Vatanın bağrına düşman dayasın hançerini,

Bulunur kurtaracak bahtı kara maderini”

diyerek, sanata, sanatla karşılık vermiştir¹¹.

Şiiri ve edebiyatı sevdiğini söyleyen Atatürk’ün, özellikle Fransızca’dan şiir çevirileri yaptığı, Cumhurbaşkanı olduğu dönemlerde, bir askerın ölümünün oluşturduğu duyguları anlatan “Mersiye” (ağıt) kaleme aldığı bilinmektedir¹².

Tüm gelişmeleri anlattığı ve tarih önünde hesap verdiği Nutuk’da¹³, başlı başına bir sanat eseri niteliğindedir. Eser iyice incelendiğinde, bilimsel bir eserin, sanatsal bir estetik içersinde sunulduğu gözlerden kaçmayacaktır.

11 Daha geniş bilgi için bkz. Atatürk ve Devrimleri Tarihi Bibliyografyası Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

12 A. Mumcu ve diğerleri, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II, YÖK. Yay. No.5, Ankara, 1986, s.200. Kaynakta Şiirlere ve Mersiye’ye yer verilmemiştir.

13 ATATÜRK, Mustafa Kemal, Nutuk, Türk Ocakları Heyeti Merkeziye Matbaası, Ankara, 1927. (İlk baskı)

Sanatçı, kullandığı araç ne olursa olsun aynı zamanda toplumu harekete geçiren bir lider konumundadır. Bu bağlamda da Atatürk bir sanatçı kişiliğe sahiptir. Söylemleri, etkin sunuşu, kelimeleri seçişindeki özen karşısındakileri her zaman etkilemiş, mantıklı ve akıcı biçemi ile onları harekete geçirebilmiştir. Atatürk'ün, bir çok yaptıkları ile o'nun sanatçı kişiliğini desteklemek mümkündür. Ancak bunları tek tek sıralamak, sayfalar dolusu kitap yazmayı gerektireceğinden, sanatçı yönünün kişiliğinin parçası olarak kabul edilmesi daha doğru olacaktır.

Atatürk'ün kişiliğinde, güzelliğe olan tutkuyu görmek mümkündür. Giyinişindeki armoni, bunun bir yansımasıdır. Ve O "Çirkin tahammül edemiyorum"¹⁴ diyecek kadar güzelliğe tutkudur. "Sanat güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, ezgi ile olursa müzik, resim ile olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltıraşlık, bina ile olursa mimarlık olur"¹⁵ demiştir.

Atatürk sanatı, yaptığı devrimlerin bir tamamlayıcısı olarak kabul etmiş ve sanatçılara da bu konuda tavsiyelerde bulunmuştur. Ayrıca kurumsallaşmaya ve ekip çalışmasına önem vermiş, müzisyenlere gruplar kurunuz diyerek ekip çalışmasına yönlendirmiştir¹⁶.

Sanatın öyle soyut bir gücü vardır ki, bu güç, dünyada insanları birbirine bağlayan, ortak noktalarda buluşturan bir değer olmasıdır. Bundan dolayıdır ki Atatürk, Onuncu Yıl Söylevinde "Şunu da önemle belirtmeliyim ki, yüksek bir insan topluluğu olan Türk milletinin tarihsel niteliği de güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Onun içindir ki, milletimizin yüksek özyapısını, yorulmaz çalışkanlığını, yaratılıştan kavrayışını,

14 TURANİ, Adnan, Atatürk ve Güzel Sanatlar, *Atatürk ve Kültür*, H.Ü. Yay. Özel Sayı, Ankara, 1982, s.104.

15 *Atatürk'çülük I*, İstanbul, 1984, s.371.

16 AŞKUN, İnal Cem, *Atatürk Konulu Sohbetlerinden*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1999.

bilime bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, ulusal birlik duygusunu durmadan ve her türlü araç ve yöntemlerle besleyerek geliştirmek milli ülkümüdür. Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu, bütün insanlıkta gerçek dirliğin sağlanması yolunda kendine düşen görevini yapmakta başarıya eristirecektir¹⁷. Başka bir deyişinde ise “İnsanlar olgunlaşmak için bazı şeylere muhtaçtır. Bir millet ki, resim yapamaz, bir millet ki heykel yapamaz, bir millet ki, tekniğin gerektirdiği şeyleri yapamaz; itiraf etmeli ki o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur¹⁸”. Bir başkasında ise “Sanatsız kalan bir ulusun, hayat damarlarından biri kopmuş demektir” diyerek güzel sanatları ön plana çıkartmıştır.

Günümüzde uluslar, kendilerini çağdaş uygarlık seviyesine çıkartabilmek, diğer uluslara bunu kanıtlayabilmek için üç önemli faktörü aşmak zorundadırlar. Birincisi ekonomik yapıları, ikincisi toplumsal düzenlerinin işleyiş şekli, üçüncüsü ve belki de en önemlisi kültürleridir. Şimdi ise aklımıza, bu güçlü etkenin yani kültürün ne olduğu geliyor. Sözlük anlamı “Bir toplumun yarattığı uygarlığın, kafa, sanat çalışmalarına dayanan sosyal, dinsel ve benzeri yönlerinin tümü¹⁹” olarak karşımıza çıkıyor. Çağımızın gereği olan bilim ve teknolojiyi de kültürel bir etken olarak kabul edebiliriz. Ancak; şimdi her ulusun bilimsel ve teknolojik yönden birbirlerini desteklemeleri kendi çıkarları içindir. Ulusal olan ise kendine öz, kendi yaşayış biçimini yansıtan, kendinin önceden getirip bugün geliştirerek yarına aktardığı değerlerdir. İşte bu değerler, ulusu bütünleştirip diğer uluslar yanında kendini kanıtlıyabilme görevini üstlenmişlerdir²⁰.

Atatürk ise kültürü; “a) Bir insan toplumunun devlet yaşamında, b) düşün yaşamında, kısacası bilimde, toplumbilimde ve güzel sanatlarda; c)

17 Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri II, Millî Eğitim Bakanlığı, 1952, s.271-272.

18 Atatürk'çülük I, s.367.

19. DEMİRAY, s.610.

20 GÜMÜŞTEKİN, Ahmet, “Kültürel işlev ve Müzik” GOP. Üniv. İİBF., İşletme Kültürü Dergisi No.3, Tokat, Ocak 2000, s.12.

iktisat yaşamında, kısacası tarımda, zenaatta, tecimde, kara deniz ve hava ulaşımında yapabildiği şeylerin elde edilen bileşimi²¹” diye tanımlamış ve güzel sanatları, kültür içindeki bir öge olarak kabul etmiştir.

Çağdaşlaşma yolundaki adımları atarken, bu görevi daima ussal yaklaşımları ile benimsetmeye çalışan Atatürk; “Güzel sanatlarda başarı, bütün inkılapların başarılı olduğunun en kesin delilidir. Bunda başarılı olmayan milletlere ne yazıktır. Onlar, bütün başarılarla rağmen medeniyet alanında yüksek insanlık vasfıyla tanınmaktan daima yoksun kalacaklardır²²” diyerek, güzel sanatlarda başarılı olanın gerekliliğini dile getirmiştir.

11.4.1930 günü, Türk Ocağı tiyatrosunun açılışı nedeniyle, Ankara’da Marmara köşkünde sanatçılarla birlikte bulunduğu: “Efendiler; hepiniz milletvekili olabilirsiniz; bakan olabilirsiniz; dahası, Cumhurbaşkanı olabilirsiniz. Ama sanatçı olamazsınız²³”, diyerek sanatçılara bakışını, kısaca açıklamıştır.

Sonuç

Atatürk’ün sanatçı kişiliği ile diğer kişiliklerini birbirinden ayırmak çok güç ve onun dehasını küçümsemek olacaktır. Buraya kadar olan bölümlerde incelediğimiz, sanatçı kişiliği, kendi söylemleri, eylemleri, düşündükleri ile açıklanmaya çalışılmıştır. Atatürk’ün sanatçı kişiliğinin sanat ve sanatçı kavramlarına yüklediği anlamlar ise;

21 İNAN, Afet, *M. Kemal Atatürk’ten Yazdıklarım*, 1971, s.43.

22 *Atatürkçülük I*, s.365.

23 ÖZERDİM, N.Sami, *Atatürk’ün Elkitabı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, No.483, 1981, s.161. Kemal ARIBURNU: *Atatürk’ten Anılar*, Türkiye İş Bankası Yayınlar, Ankara 2.Basım, 1976 s.225. Muhsin Ertuğrul’un, Cumhuriyet gazetesinin 14.4.1963 günlü sayısındaki yazısından. Buradaki cümleye ek olarak “Yaşamlarını büyük bir sanata adayan bu çocukları sevelim...” cümlesi de yer almaktadır.

- Sanatçının iç yapısında, belirgin biçimde görülen karşı çıkışlar vardır. Karşı çıkışları, Atatürk kadar haykıran bir lider yok gibidir. Bu bağlamda Atatürk sanatı; “haksızlıklara, yanlışlara, vb. olumsuzluklara karşı çıkmanın bir aracı”, sanatçıyı da; “her insandan önce hissedene, düşünen, yargılayıp doğru kararı verebilen ve bunu sanatı ile anlatan kişi”.

- Atatürk'ün sanatçı kişiliğinin oluşturduğu yüksek duygu ve düşünce ufku ile sanatı, “insanlara yüksek duygu ve düşünce ufkunu kazandıran eylemler bütünü”, sanatçıyı da, “yüksek duygu ve düşünce ufku yetisini kazanmış, bunu yaşantısına katarak, aynı yetilere sahip olmayanlara aktarabilen kişi”.

- Atatürk, sanatın medeniyet alanındaki gücünü, sanatçıların sahip olabileceği bir duyarlılıkla hissetmiş ve bundan dolayı sanatı, “medenî uluslar yanında yer alabilmenin bir aracı”, sanatçıyı da “kendinde ve milletinde var olan yüksek insanlık vasıflarını sanatı aracılığıyla tanıtan kişi”.

- Her insanın sanatçı olamayacağını bilen Atatürk sanatı, “yetenekli insanların uğraşı alanı”, sanatçıyı da, “başkalarının yapamadıklarını yapabilme yetisine sahip kişi”.

- Sanatçı güzelliğe düşkündür. Atatürk'ün güzelliğe verdiği önem ise açıktır. Bu özelliği ile sanatı, “estetik ve güzelliğin bileşiminden oluşan kuralların tümü”, sanatçıyı da “estetikleri ve güzellikleri dışavurumcu²⁴ yaklaşımlarla diğer insanlara sunan kişi”, biçiminde nitelendirilebilir.

24 (Edb) Doğacılık ve izlenimciliğin karşıtı olan ve ruhsal yaşantının içerikleriyle tinsel içerikleri dile getiren çağdaş sanat akımı. (Eşan. Ekspresyonizm). Bkz, DEMİRAY, s.247.

Yararlanılan Kaynaklar

- AKGÜN, Seçil : "Atatürk'ün Sanat ve Kültür Anlayışı", **100.Yıl Atatürk Konferansları**, Petrol Ofisi A.O. Genel Müd., Ankara, 1981.
- ARIBURNU, Kemal : **Atatürk'ten Anılar**, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2. Basım, Ankara, 1976.
- ARISOY, Sunullah : **Atatürk'ün Söyleyip Yazdıkları I**, TTK. Yay., Ankara, 1982
- AŞKUN, İnal Cem : "Atatürk Konulu Sohbetlerinden", Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1999.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal : **Nutuk**, Türk Ocakları Heyeti Merkeziye Matbaası, Ankara, 1927.
- _____ : **Söylev ve Demeçler, II**, MEB Yay. 1952.
- BALABANLAR Mürşit, : "Türkiye'nin 75 Yılı", Tempo Dergisi, Hürgüç KANDIR Şebnem, Gazetecilik A.Ş., İstanbul, 1998.
- SÖĞÜT Mine,
ERDİNÇ Cengiz,
BALIKÇIOĞLU Tuğba.
COŞKUN, Saffet : "Atatürk ve Sanat", **D.G.S.G. Müd. Konferansları 2**, Şanlı Urfa, 1990.
- DEMİRAY, Kemal : **Temel Türkçe Sözlük**, İnkılap ve Aka Yayınevleri, İstanbul, 1982.
- GÜMÜŞTEKİN, Ahmet : "Kültürel İşlev ve Müzik" **G.O.P. Üniv. İİBF., İşletme Kulübü Dergisi** No.3, Tokat, Ocak 2000.

- GÜRBÜZ, Yılmaz : "Atatürk ve Gökalt'ın Şiirleri Arasındaki Benzerlik", **Milli Kültür**, Cilt: 3, Sayı. 7, 1981.
- İNAN, Afet : **M.Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım**, 1971.
- ÖZERDİM, N.Sami : "Atatürkçünün Elkitabı", Türk Dil Kurumu Yayınları, No.483.1981
- PERİN, Cevdet : **Atatürk Kültür Devrimi**, İnkılâp ve Aka Kitapevleri, İstanbul, 1982.
- TURANİ, Adnan : "Atatürk ve Güzel Sanatlar", **Atatürk ve Kültür**, H.Ü. Yay. Özel Sayı, Ankara, 1982.
- ÜSTÜN, Emin Faik : **Atatürk (Ülkücülüğü)**, Ege Üniv. Cumhuriyet'in 50.yıl Dönümü Yayını No:2. 1973.
- MUMCU, A, ÖZBUDUN, E.,
- FEYZİOĞLU, T., ÜSKEN, Y.,
- ÇUBUKÇU, A. : **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II**, YÖK. Yay. No.5, Ankara, 1986.
- GÖKHAN, M. : **Atatürk ve Devrimleri Tarihi Bibliyografyası**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

ÖZET

Atatürk'ün sanatçı kişiliği ve bu kişiliğin, sanat ve sanatçı kavramlarına nasıl bir anlam vermiş olabileceği, kendisine ait tanımları olmadığından, ancak onun söylem ve yaptıklarıyla açıklanabilir. Bu tanımlamaları yaparken, kendisinin düşünce ve davranışlarını yorumlayarak, sanat ve sanatçıya yaklaşımlarını ortaya çıkartabilmek ve bunlardan yola çıkarak, Atatürk'ün bu kavramlara yüklediği anlamları ortaya çıkartmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Sanat, Sanatçı, Sanatçı kişilik.

ABSTRACT

Since Atatürk did not define art and artist, his artistic personality and what meaning he might have attributed to art and artist (due to his artistic personality) can only be explained by inspecting his speeches and his works. In this paper our aim is to specify his approach towards art and artist and to elucidate the meaning that he gave to these concepts.

Key Words: Atatürk, art, artist, artistic personality.